

20. 8. 2010

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pokrok v prokuře?

Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2713/2009, ze dne 25. 11. 2009 se pokouší vyplnit jednu z mezer v úpravě právního vztahu mezi prokuristou a podnikatelem. Obecně panuje shoda ohledně povahy prokury jakožto jednostranného právního úkonu – plné moci ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku, která se řídí ustanoveními obchodního zákoníku a podřídně občanským zákoníkem. Pokud však jde o povahu právního vztahu, na jehož základě k udělení prokury dochází, jsou již komentátoři zdrženlivější. O odměňování prokuristy se pak v odborné literatuře prakticky nevyskytuje žádná zmínka. Vyjasnění způsobu odměňování prokuristy lze tedy chápat jako dílčí problém, se kterým lze vyřešit jeden z právních otázeků vznášejících se nad prokurou.



Zákon nepředepisuje, aby se vztah mezi prokuristou a podnikatelem řídil určitým smluvním typem. Stranám je tedy v tomto ohledu dána smluvní volnost. Pokud před udělením prokury ujednání o povaze tohoto vztahu zcela chybí, může docházet k nejasnostem a sporům ohledně dílčích práv a povinností obou stran.

Právní základ pro udělení prokury může být rozmanitý. Lze dojednat použití smlouvy příkazní podle občanského zákoníku, nebo smlouvy mandátní podle obchodního zákoníku, může však jít i o nepojmenovanou smlouvu. Všechny tyto možnosti zmiňuje i citované rozhodnutí. Nejvyšší soud v něm podtrhuje, že vztah prokuristy a podnikatele je spíše vztahem úplatným. Proto by měla být odměna mezi oběma subjekty sjednána (popřípadě výslovně sjednána bezúplatnost). Není-li tomu tak, nabízí Nejvyšší soud řešení v podobě přiměřené aplikace ustanovení mandátní smlouvy upravené v obchodním zákoníku. Mandátní smlouva je pojmově úplatná a mandatář, není-li sjednáno jinak, má nárok na odměnu ve výši obvyklé za obdobnou činnost v době uzavření smlouvy. K tomuto Nejvyšší soud dovozuje, že nárok na odměnu nelze spojovat čistě s udělením prokury, ale s konkrétními úkony, které prokurista za podnikatele na základě prokury činí.

Analogicky, dle ustanovení smlouvy mandátní, dovozuje Nejvyšší soud i právo prokuristy uplatňovat na podnikateli úhradu prokazatelných, účelně vynaložených nákladů spojených s realizovanými úkony při provozu podniku.

Přestože dané rozhodnutí může přispět k řešení nejasností souvisejících s prokurami udělenými podnikatelem bez jasného zakotvení principů, na jejichž základě prokurista činí za podnikatele úkony související s provozem jeho podniku, nelze jej vnímat jako všelék na veškeré neduhy a trhliny v právním ukotvení jejich vztahu. Dosah tohoto rozhodnutí je totiž nutné hodnotit v kontextu meritu posuzované věci, a tou je pouze otázka odměny prokuristy a kompenzace nákladů, které v souvislosti s prokurou vynaložil.

Pokud Nejvyšší soud dovozuje, že v případě absence jiné dohody je, pokud jde o odměnu a úhradu nákladů, na místě podpůrně použít ustanovení smlouvy mandátní, neznamená to, že by Nejvyšší soud přitakával tomu, že na veškerá vzájemná práva a povinnosti je mandátní smlouva beze zbytku aplikovatelná (i když tuto tendenci nemůžeme do budoucna vyloučit). Ponecháme-li stranou, že prokazování obvyklé odměny může být poměrně složité, i přes určitá vyjasnění, která komentované rozhodnutí přináší, zůstává řada otázek souvisejících s prokurou stále nezodpovězena. Jednou z nich je např. otázka standardu péče prokuristy při naplňování prokury. Případná přiměřená aplikace ustanovení smlouvy mandátní i na otázku péče by totiž ve svém důsledku mohla znamenat, že prokurista byl při realizaci práv a povinností plynoucích z prokury povinen postupovat s odbornou péčí. Odborná péče je pak považována za péči v zásadě přísnější, než je tzv. péče řádného hospodáře, která se vyžaduje od orgánů obchodních společností. To může být nepřiměřeně přísné, vezmeme-li v úvahu, že prokurista je oprávněn zastupovat podnikatele ve všech úkonech souvisejících s provozem jeho podniku.

Jednoznačně lze tedy doporučit, aby pokud možno ještě před udělením prokury byla vzájemná práva a povinnosti obou stran jednoznačně zakotveny písemnou smlouvou, kde budou upraveny způsobem vyhovujícím oběma stranám.

Mgr. Jarmila Hanzalová

[PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář](#)

Jáchymova 2
110 00 PRAHA 1

Tel.: +420 221 430 111

Fax: +420 224 235 450

e-mail: office@prkpartners.com



© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické](#)

aspekty

- Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě
- Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?
- 10 otázek pro ... Piotra Adamczyka
- Souhrn významných událostí ze světa práva